

INSPIRATIE GIDS

Inhoud

COLOFON

Inspiratiegids van het Erfgoedlab

Redactie

Mariebelle Deceuninck, m.m.v. Lothar Casteleyn en Bram Gilté

De Bondgenoten

Nico Blontrock, Lothar Casteleyn, Joachim Coens, Mariebelle Deceuninck, Han Decorte, Francis Gevaert, Inge Geysen, Bram Gilté, Laetitia Habils, Jan Hutsebaut, Jan Huyghe, Caroline Landsheere, Livia Snauwaert, Tania Tamsin, Ludo Vandamme, Françoise Vanderbeck, Nadia Vangampelaere, Louise Vermeersch, Dieter Viaene

Vormgeving

bloudruk

Copyright

Stad Damme, juni 2023

Verantwoordelijke uitgever

Joachim Coens, Visserstraat 2 A, 8340 Damme

Het Erfgoedlab is een bovenlokaal cultuurproject 2020-2023 op initiatief van de steden Damme en Brugge met de steun van Vlaanderen.

Voorwoord

4

1. Inleiding

5

- 1.1 Erfgoedlab als bovenlokaal project 5
- 1.2 Erfgoedlab in NEST Stadslab Damme 6
- 1.3 Partners van het Erfgoedlab 7
- 1.4 Waarom een Erfgoedlab? 8

2. Het traject

9

- 2.1 De opstart van het Erfgoedlab 9
- 2.2 De pop-upinrichting: van verlaten rusthuissite naar exporuimte 10
- 2.3 De expo Be our guest 12
 - 2.3.1 Curator 12
 - 2.3.2 Participatie 13
 - 2.3.3 Concept 13
- 2.4 De expo Kijk! 16
 - 2.4.1 Curator 16
 - 2.4.2 Participatie 18
 - 2.4.3 Concept 20
- 2.5 De expo 7 stemmen 24
 - 2.5.1 Curator 24
 - 2.5.2 Participatie 25
 - 2.5.3 Concept 26

3. Bouwstenen: voor de toekomst

30

- 1. Ga voluit voor samenwerking 30
- 2. Participatie is altijd maatwerk 33
- 3. Experimenteer en denk niet enkel buiten de lijntjes, maar doe het vooral ook 34
- 4. Waardeer en activeer je erfgoedcollectie 36
- 5. Kies bewust voor familie- en kindvriendelijkheid 38
- 6. Investeer in een sterk en toegewijd vrijwilligersnetwerk 40
- 7. Zet in op nagenieten 41

Slot

42

Bijlages

VOORWOORD

In 2020 sloegen de steden Damme en Brugge de handen in elkaar vanuit de wil om meer samen te werken tussen onze culturele diensten. Met een brede glimlach kondigden we het proeftraject Erfgoedlab Damme aan dat werd opgezet vanuit de wens om de mogelijkheden van de Sint-Janshospitaalsite te verkennen.

De Sint-Janshospitaalsite in Damme is al meer dan 750 jaar een onthaalplek; als huis voor zieken, ouderen of passanten. Nadat zusters en OCMW de site in 2014 verlaten hebben, werkt Damme aan een cultureel-toeristische invulling met regionale uitstraling. Een duurzame aanpak hiervan overstijgt evenwel de draagkracht van Damme.

Stad Brugge ligt op een boogscheut van Damme en heeft veel expertise in huis, zeker op het vlak van erfgoedbeleid. De contouren van het bovenlokaal subsidieproject het Erfgoedlab kregen vorm en de culturele banden tussen de steden Brugge en Damme werden gesmeed.

In deze inspiratiegids kijken we terug naar de realisaties van het Erfgoedlab, maar ook naar de obstakels die soms plots opdoken. Het Erfgoedlab is als project tot zijn einde gekomen, maar draagt in zich ook het begin van een toekomst voor de monumentale Sint-Janshospitaalsite. Binnen het project hebben onze diensten nauw samengewerkt en daar zijn we bijzonder trots op.

Burgemeester Stad Damme
Joachim Coens

Schepen van Cultuur Stad Brugge
Nico Blontrock

1. Inleiding

1.1 Erfgoedlab als bovenlokaal project

Het Erfgoedlab is het bovenlokale cultuurproject van de steden Damme en Brugge. Met de projectsubsidie voor bovenlokale cultuurprojecten heeft het Erfgoedlab van Vlaanderen financiële ondersteuning gekregen om in het voormalige Damse Sint-Janshospitaal de mogelijkheden te verkennen rond een publieksgerichte inzet van de erfgoedcollecties van Damme en Brugge.

Dankzij de projectsubsidie van de Vlaamse Overheid bracht het Erfgoedlab tussen

2021 en 2023 jaarlijks één gezinsvriendelijke erfgoedexpo en organiseerde tal van activiteiten. De eerste expo 'Be our guest' vond plaats van 31 juli tot 5 september 2021 en legde de focus op gastvrijheid en de nodige troost in volle coronatijd. De tweede expo "Kijk!" bracht een beleevingsparcours om actief naar erfgoed te kijken (26 mei - 28 augustus 2022). De derde en laatste editie pakt uit met '7 Stemmen', een participatieve erfgoedexpo waarin zeven mensen uit het publiek aan zet zijn (18 mei - 31 augustus 2023).

Foto Jason Slabbynck

1.2 Erfgoedlab in NEST Stadslab Damme

De uitvalsbasis van het Erfgoedlab is het Sint-Janshospitaal, in hartje Damme. Een groot complex van gebouwen en tuinen, doorheen de eeuwen tot stand gekomen. De vroegste geschiedenis gaat terug tot de 13de eeuw. Tot 2014 bevond zich in het complex een rust- en verzorgingstehuis. Nu de site verlaten is, zoekt de stad actief naar een nieuwe bestemming. Dat gebeurt onder de vlag van NEST Stadslab Damme, sinds 2021 de nieuwe naam voor de culturele werking.

Met NEST Stadslab Damme blijft de eeuwenoude traditie van gastvrijheid behouden, want NEST is een warm en open rustpunt voor elke bezoeker en een broedplaats voor creatievelingen. Het is een plek van erfgoed en kunst, waar er een voort-

durende interactie is tussen het verleden, heden en toekomst, soms averechts of schurend, maar altijd speels en verbindend.

Naast het Erfgoedlab vonden in NEST Stadslab Damme ook nog andere tentoonstellingen plaats. Zo organiseerde Stichting IJsberg met actuele kunst het stadsfestival 'Niemand is een eiland'. Na stopzetting van IJsberg bracht Han Decorte de expo 'History of the Future', een ontmoeting tussen jonge hedendaagse kunstenaars en het erfgoed binnen de historische site. Tijdens de eindejaarsperiode is er jaarlijks 'Wintersfeer' waarbij bloemenkunstenaar Frederiek van Pamel het oude hospitaal onderdompelt in een feeëriek kerstsfeer.

1.3 Partners van het Erfgoedlab

Voor dit project is er een nieuw platform opgericht: de Bondgenoten.

De Bondgenoten zijn de vertegenwoordigers uit de culturele diensten van beide steden. Ze hebben diverse expertises (collectiebeheer, publiekswerking, productie, transversale aanpak ...). Samen vormen zij de werkgroep die het project concretiseert en omzet in acties.

Voor Stad Brugge zijn de Bondgenoten de vertegenwoordigers van de Cel Cultuurbeleid: met stafmedewerker Lothar Castleyn; Erfgoedcel Brugge: coördinator Livia Snauwaert en erfgoedconsulent Louise Vermeersch; Musea Brugge: conservator Nadia Vangampelaere; de Openbare Bibliotheek: wetenschappelijke medewerkers Ludo Vandamme (2020-2021) en

Inge Geysen (2022-2023); Raakvlak: publieksmedewerker Caroline Landsheere en depotbeheerder Jan Huyghe; en van het Stadsarchief Brugge: erfgoedarchivaris Dieter Viaene.

Voor Stad Damme is er een vertegenwoordiging vanuit de dienst Beleven: diensthoofd Bram Gilté, cultuurcoördinator Laetitia Habils, conservator van het Uilenspiegelmuseum en erfgoeddeskundige Jan Hutsebaut, coördinator Cultuurfabriek Tania Tamsin, Kunstateliercoördinator Françoise Vanderbeck en coördinator Toerisme Francis Gevaert.

De coördinatie van het platform en het Erfgoedlab ligt in de handen van projectcoördinator Mariebelle Deceuninck.

Postkaart met zicht op de oudheidskamer met zuster Johanna (Maria Demets - 1912-1960).

1.4 Waarom een Erfgoedlab?

Vlaanderen is rijk aan historisch religieus erfgoed, maar wat als dat erfgoed zijn functie verliest zoals het Sint-Janshospitaal te Damme. Meer dan 750 jaar lang was het hospitaal een gasthuis voor ouderen, zieken, reizigers en passanten. Maar de tand des tijds laat zijn sporen na en het gebouw voldeed niet meer aan de huidige noden van een zorginstelling. In 2014 verhuisden de laatste bewoners van het woonzorgcentrum en trok ook zuster Lieve, de laatste zusterdeur definitief achter zich dicht. Het betekende ook de sluiting van het museum met een waardevolle en verrassend diverse erfgoedcollectie.

Een grondige restauratie dringt zich op, maar welke invulling geven we aan de site? Hoe kunnen we het verleden een toekomst geven? Om op die vraag te kunnen antwoorden verkent het Erfgoedlab drie jaar lang het potentieel van het Sint-Janshospitaal als cultuur-toeristische hotspot.

Een erfgoed site nieuw leven inblazen is de centrale boodschap. De opdracht is groot, de krachtenbundeling ook. Het Bondgenotenplatform van de steden Damme en Brugge brengt cultuur, cultureel erfgoed, onroerend erfgoed, kunsteducatie, sociaal-cultureel werk en toerisme samen rond de tafel. Met elke expo gaan de Damse en Brugse collecties in dialoog en altijd staat de bezoeker centraal. In deze inspiratiegids blikken we terug op het Erfgoedlab en geven we zeven bouwstenen voor de toekomst mee.

2. Het traject

2.1 De opstart van het Erfgoedlab

Het Erfgoedlab startte op 1 september 2020 en loopt tot 31 augustus 2023. Maar hoe begin je aan een culturele samenwerking tussen twee steden, in dit geval Damme en Brugge?

Qua organisatiestructuur kent het Erfgoedlab twee vergaderplatforms, namelijk de Stuurgroep en de Bondgenoten. In de Stuurgroep zetelen de politieke en ambtelijke verantwoordelijken. Voor Damme waren dit: burgemeester en schepenen van cultuur Joachim Coens, diensthoofd Beleven Bram Gilté, cultuurcoördinator Laetitia Habils, erfgoeddeskundige Jan Hutsebaut en projectcoördinator Mariebelle Deceuninck. Voor Brugge: schepenen van cultuur Nico Blontrock, cultuurbeleidscoördinator en hoofd cluster cultuur Steven Slos, stafmedewerker cultuurbeleid Lothar Casteleyn en Inge Geysen, wetenschappelijk medewerker bij de Openbare Bibliotheek Brugge. Het stadsbestuur Damme treedt op als projectleider, die instaat voor het zakelijk en financieel beheer van het project en voor de aanwerving van de projectcoördinator.

Naast de stuurgroep bundelen de twee steden hun krachten in een vernieuwende samenwerking: de Bondgenoten. Dit platform komt maandelijks bijeen en omvat

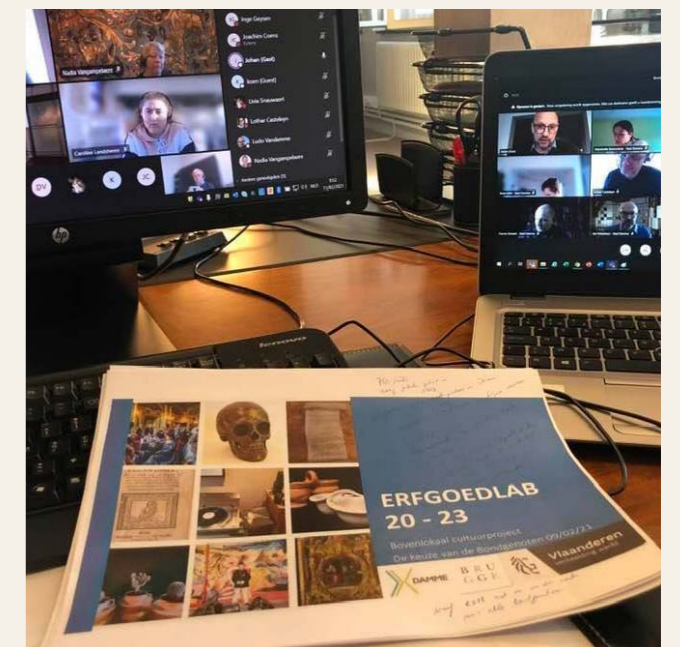

Mariebelle Deceuninck is voor drie jaar de projectcoördinator van het Erfgoedlab.

diverse expertises en krachten rond alle sleutel-elementen van het project, gericht op tweerichtingsverkeer: Damme wordt erfgoedmatig versterkt, Brugge leert uit het experiment.

Het Erfgoedlab is één grote proeftuin waarin nieuwe erfgoedverhalen kunnen ontstaan. Het wordt opgezet en ingevuld als een transversaal experiment dat ook voor andere steden en gemeenten en spelers in de culturele, erfgoed- en toeristische sector boeiende inzichten kan opleveren.

In het eerste werkjaar vonden de vergaderingen wegens corona vooral digitaal plaats.

Hybride vergaderingen maken hun intrede, zodat iedereen kan deelnemen.

Welke partners worden trouwe bondgenoten en trekken mee aan die kar om participatieve erfgoedverhalen in een monumentale site te brengen?

Op de startvergadering van de Bondgenoten (20/11/2020) is de bereidheid en het enthousiasme groot, maar al snel wordt duidelijk dat niet elke partner zich op eenzelfde manier kan engageren in het project. Partner van het Erfgoedlab zijn, betekent immers een personeelsinzet van medewerkers voor een project dat buiten de muren van hun organisatie plaatsvindt. Dit is niet evident en het blijft gedurende de drie jaar een uitdaging voor alle vertegenwoordigers om een evenwicht te vinden tussen een zinvolle bijdrage aan het Erfgoedlab en hun taakbelasting binnen hun eigen organisatie.

Voor de projectcoördinator is het een voortdurend aftasten om te zien wie op welke manier betrokken wordt en hierrond duidelijke en realistische afspraken te maken naar takenpakket en tijdsinvestering.

Nieuwe balken met technische inplugpunten.
Foto Jason Slabbynck

2.2 De pop-upinrichting: van verlaten rusthuissite naar exporuimte

Beginnen maar, of toch niet?

In aanloop naar de eerste expo van het Erfgoedlab blijkt dat de voormalige rusthuissite meer nodig heeft dan alleen maar een make-over. Het gebouw is niet meer brand- en diefstalveilig en ook op het vlak van elektriciteit zijn er werken nodig waar een stevig prijskaartje aan vasthangt. De architecten Koen Bovée en Jason Slabbynck gaan de uitdaging aan en slagen erin om het Sint-Janshospitaal op enkele maanden tijd geschikt te maken voor snel wisselende expo's. Met nieuwe balken zijn er voortaan vele ophangmogelijkheden om te voorkomen dat de eeuwenoude muren doorzeefd worden door boorgaten, bovendien zijn het ook technische inplugpunten voor verlichting en andere apparatuur. De architecten zorgen ook voor enkele zeer geslaagde ingrepen, die de historiek van het gebouw extra onder de aandacht brengen.

Jason Slabbynck: "Op het gelijkvloers roepen we de grootsheid van de oude ziekenzaal weer op door opnieuw een doorgang te maken tussen de ziekenzaal en de kapel. Vanop het balkon kan de bezoeker de verschillende ruimtes die tot de 17de eeuw één geheel vormden, visueel met elkaar verbinden. In de kleine voustekamer zorgen we ook voor een doorkijk naar de monumentale zolder die te onveilig is om te betreden, maar te mooi om niet te laten zien."

Doorkijk naar de zolder. Foto Jason Slabbynck

Koen Bovée: "Een tijdelijk lab inrichten in een eeuwenoude site is geen sinecure. Een erfgoedexpo stelt namelijk heel wat eisen naar klimaat. De ruimtes zijn vaak te vochtig waardoor het onmogelijk is om het erfgoed onbeschermd tentoon te stellen. In de vochtigste ruimte van het hospitaal hebben we dan ook besloten om een monumentale klimaatvitrine te bouwen, die meteen ook de blikvanger in de ruimte is."

Klimaatvitrine met Het laatste oordeel, 1586, collectie Sint-Janshospitaal Damme.

2.3

De expo Be our guest

2.3.1

Curator

In het projectdossier wordt de “werkcollectie” (Damse en Brugse erfgoedstukken) jaarlijks toevertrouwd aan één curator die geen erfgoed specialist is, maar een verhalenverteller. Een regionaal verankerde persoonlijkheid die vanuit een passie/kennis/beroep met de werkcollectie aan de slag gaat. Door de hoge kosten voor de pop-upinrichting is er geen

budgettaire ruimte meer om dit type curator aan te stellen. Bovendien gaat er veel tijd en energie naar de nodige verbouwingen. Voor de eerste expo wordt dan ook beslist dat de Bondgenoten samen met de architect-scenograaf Koen Bovée en de coördinator Mariebelle Deceuninck een **gedeeld curatorschap** op zich nemen.

Tijdens de expo schrijven de bezoekers neer wat solidariteit voor hen betekent.

2.3.2

Participatie

De uitwerking van het lab is participatief. Dit betekent dat het publiek eigen verhalen kan toevoegen. Het eerste lab is een kort en intensief lab in coronatijden; vijf weken waarin interactie met de bezoeker centraal staat en we de kiem leggen voor een draagvlak bij de lokale bevolking. Het Erfgoedlab in NEST gaat de dialoog aan met het publiek, van de lokale (Dammenaars) en bovenlokale bezoeker (Bruggelingen en inwoners andere randgemeenten) tot de nationale en internationale reiziger. Participatie-expert De Kleine Expeditie wordt in het eerste jaar betrokken om het traject te ondersteunen.

2.3.3

Concept

Het thema van de expo, gastvrijheid en troost, voelt aan als een evidente keuze. Met dit thema keren we terug naar de oorsprong van het Sint-Janshospitaal als een gastvrije plek, een toevluchtsoord voor zieken, armen, ouderen, passanten, reizigers en pelgrims, waar velen ook troost vonden. Onder de titel *Be our guest* worden de deuren weer opengezwaid en kunnen bezoekers zowel de site als een greep uit de collectie van het Sint-Janshospitaal (her)ontdekken. Je kan vrij binnen en buiten wandelen en de vele kopjes en koffiemomenten zijn een voorbeeld van momenten waaruit we troost putten.

De gekozen erfgoedobjecten spelen in op verwondering en verbeelding. Ze roepen altijd vragen op, ook bij kinderen. We geven hen het woord langsheen het parcours. Ook verschillende Bondgenoten geven op de expo een eigen persoonlijke reflectie bij één van de werken uit de hospitaalcollectie. De bezoeker wordt uitgenodigd om hun getuigenis te beluisteren en zo het geselecteerde object anders te bekijken.

De bezoeker krijgt ook tijd om op onderzoek te gaan, om gedachten neer te schrijven en vragen te stellen. Antwoorden, als die er al zijn, krijgen ze via audio of video vaak pas in een volgende kamer. Het centrale erfgoedstuk in de ruimte komt uit de hospitaalcollectie, dat als stapsteen de start vormt van verhalen, of verbindingen tussen de erfgoedcollecties van Damme en Brugge of die de bezoeker nog zelf actief kan toevoegen.

Dit was de expo Be our guest

2.4

De expo Kijk!

2.4.1

Curator

De expo Kijk! is gecureerd door Han Decorte. Naast curator en scenograaf is ze ook docent Productdesign aan de LUCA School of Arts, Campus Genk. Binnen design en hedendaagse kunst heeft ze al meerdere tentoonstellingen op haar naam

staan en was ze in 2021 de curator van de solotentoonstelling van Nele Van Canneyt in het Arentshuis Brugge. Voor het Erfgoedlab is ze bereid om buiten haar comfortzone te treden en haar wereld naar het Erfgoedlab te brengen.

Han Decorte introduceert het werk van hedendaagse kunstenaar Clara Spilliaert (Tokio °1993) in het Erfgoedlab. De reeks keramische wapenschilden van Clara gaan in dialoog met de leeuw van Damme en de kleurrijke wapenschilden uit de registers van het Stadsarchief Brugge. Clara Spilliaert vertrekt voor de reeks vanuit de leeuwensymboliek in Europese wapenschilden. Ze onderzoekt hoe mensen wereldwijd planten- en dierenmotieven gebruiken als beschermingssymbool. Hiermee maakt ze nieuwe wapenschilden met alternatieve verbeeldingen en suggereert ze hoe vormbaar identiteiten zijn.

Kijken naar details in de kapel.

We verzamelen in totaal 44 wandelstokken. Een bijzonder voorbeeld is het verhaal van Leon Vanpachtenbeke. Hij brengt de wandelstok van zijn grootvader Charles Vanneste naar het lab. Charles was een Bruggeling die in de hoeve 'De Drie Masten' woonde en op latere leeftijd in het rusthuis van Damme verbleef. Op de foto uit 1970 staat hij afgebeeld met zijn wandelstok, naast de moeder van Leon, Alida Vanneste. Het verhaal illustreert mooi de verwevenheid van Dams en Brugs erfgoed dat opnieuw tastbaar wordt.

2.4.2 Participatie

Op zoek naar erfgoedverhalen wordt in de lente van 2022 een inzamelactie naar wandelstokken met een verhaal opgezet, via goed toegankelijke inzamelplaatsen in Brugge (hoofdbibliotheek de Biekorf) en Damme (Cultuurfabriek, bibliotheek Damme en Visit Damme).

Door de ogen van een hedendaagse kunstenaar: Clara in haar atelier. In beeld gebracht door Klaas De Buysser.

2.4.3

Concept

Met de expo Kijk! blijft de klemtoon op interactie liggen en brengt het Erfgoedlab een belevingsparcours voor jong en oud. De bezoeker wordt aangezet om actief te kijken naar erfgoed. Verschillende vormen van kijken komen aan bod: kijken is vergelijken, kijken is weten, kijken is ontdekken, kijken is tijd nemen ...

Kijken naar Damse en Brugse erfgoedstukken wordt in het lab niet enkel kijken met je ogen, maar ook voelen, horen, ruiken, proeven en zeker ook doen. In het Doelab kan de bezoeker naast het bewonderen van de prachtige oude verluchte handschriften, ook zelf aan de slag als hedendaagse miniaturist.

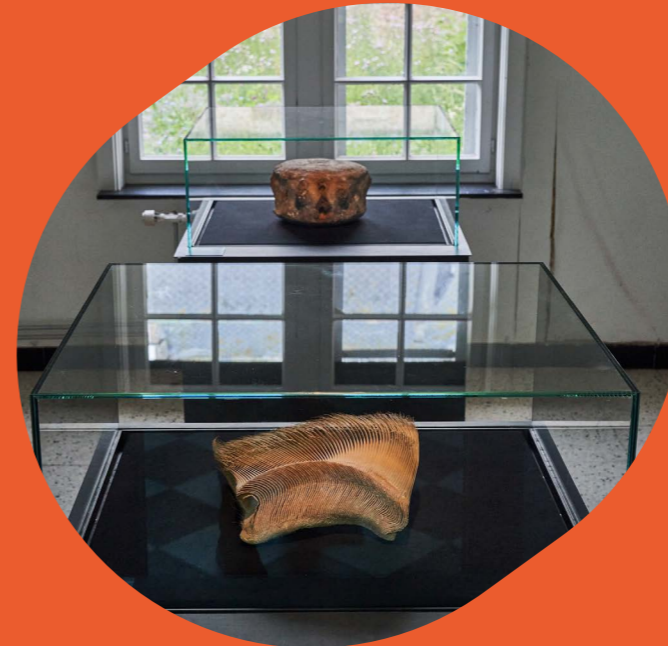
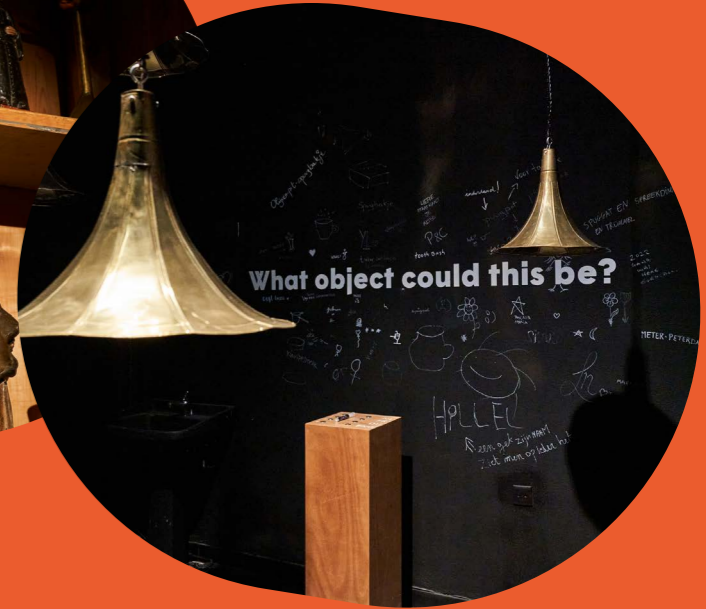
In de tuinen is er voor het eerst een Proeflab waar de bezoeker kan proeven van het verleden. Denk daarbij zeker niet aan zware middeleeuwse kost, maar wel aan smaken letterlijk geworteld in de bodem van de Zwinstreek. Chef Quinten Monteyne van Bistrobar Mout brengt samen met De Foodarcheoloog Jeroen Van Vaerenbergh de geschiedenis tot leven met verrassend hedendaagse creaties.

Foto rechts Het Doelab waar jong en oud zelf aan de slag kunnen.

Foto onderaan Cartularium van de Drie Santinnen, handschrift, ca. 1474/1475 - 16de eeuw, Stadsarchief Brugge.

Dit was de expo
Kijk!

2.5 De expo 7 Stemmen

2.5.1 Curator

Met het derde lab kijken we opnieuw af van het oorspronkelijk idee om de collectie in handen te geven van één curator-verhalenverteller. Vanuit de Bondgenoten werd gekozen om voor deze laatste expo maximaal in te zetten op participatie.

Zo ontstond het idee om zeven publiekscuratoren een stem te geven. Zeven mensen uit Damme en Brugge met verschillende achtergronden en van verschillende leeftijden. De jongste curator Sien is acht jaar en de oudste Roland is bijna 80.

De zeven stemmen vertegenwoordigen het potentiële doelpubliek: de erfgoedliefhebber, de natuurliefhebber, kinderen, creatievelingen, scholen, verenigingen, de internationale bezoeker.

Liesbeth

Gorik

Sien

Michel

Roland

Nikoleta

Nina

2.5.2 Participatie

Met het laatste lab onderzoeken we hoe we het doelpubliek nog meer kunnen betrekken. We kiezen er uiteindelijk voor om de rollen radicaal om te draaien: niet de Bondgenoten en coördinator bepalen de inhoud, maar het publiek maakt de keuzes en vertelt hun verhalen.

De 7 Stemmen kiezen via drie workshops de objecten, de ruimtes waarin ze getoond zullen worden en bepalen mee de scenografie. Vanaf de eerste voorbereidingen tot aan de opening kan elke stem terugvallen op een persoonlijke bondgenoot die ondersteuning biedt. De publiekscuratoren krijgen hierbij een zo groot mogelijke vrijheid en worden zo weinig mogelijk gestuurd. Elke participant doorloopt hetzelfde traject en krijgt dezelfde vragen voorgeschoteld. De 7 Stemmen kunnen ook rekenen op de artistieke begeleiding van Han Decorte, die na de tweede expo mee aan boord blijft. Ze helpt hen vooral om hun ideeën om te zetten naar een gezinsvriendelijke erfgoedexpo. De brugfiguur is zoals steeds de coördinator die bij elke bijeenkomst aanwezig is, de afspraken regelt en zorgt voor de verslagen en follow-up.

Foto bovenaan Workshop met publiekscurator Nikoleta, Louise Vermeersch en Han Decorte.

Foto rechts Workshop met publiekscurator Liesbeth.

Foto onderaan Workshop met publiekscurator Gorik, Tania Tamsin en Han Decorte.

2.5.3 Concept

Voor de laatste expo is de startvraag: wat gebeurt er als we het publiek laten beslissen over de erfgoedobjecten die worden tentoongesteld? En welke accenten leggen de 7 Stemmen?

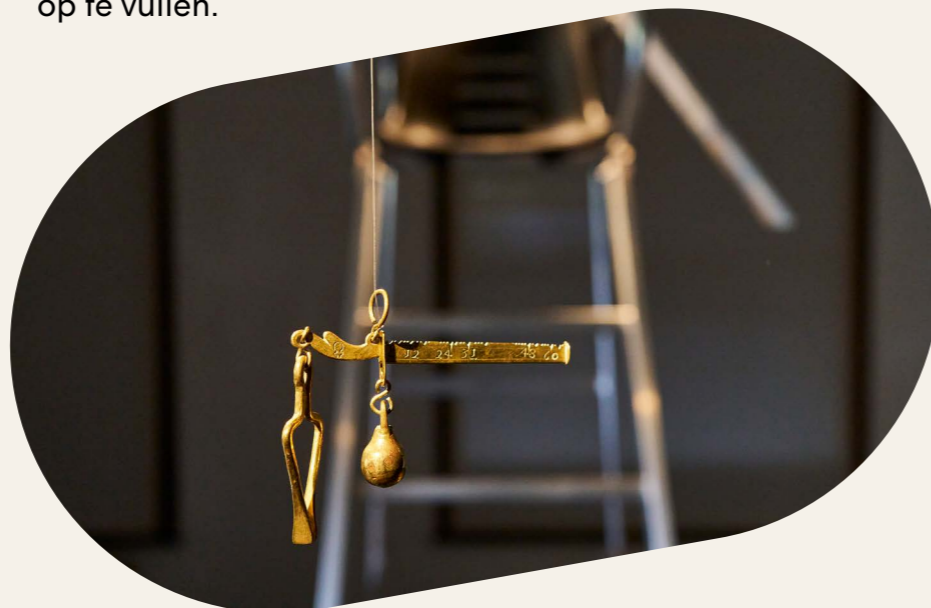
Het spel van de kapel van Sien.

Elke stem vertelt een stukje van de bijna 800 jaar geschiedenis van het hospitaal en kiest de objecten uit de collectie van het Damse Sint-Janshospitaal en de erfgoedcollecties van Brugge.

Sien is 8 jaar en haar oog viel onmiddellijk op een kelk. Ze dacht dat het een beker was, zoals de trofeeën bij haar thuis van haar broer of papa. De andere objecten die ze kiest roepen bij haar emoties op die de bezoeker in haar spel van de kapel naar voren stuwt of enkele stappen terug doet zetten.

Gorik is 25 jaar, een onderwijzer met een groot sportershart en een passie voor toneel, hij houdt niet van het voorspelbare en wordt getriggerd door objecten waarvan hij de functie niet kent. Op een speelse manier laat hij de bezoeker nadenken over de vergeten functie van oude objecten die we nu niet meer gebruiken.

Nina Everaert, 27 jaar, Damse stadsdichter en spoken word artieste brengt 'De gruwelijke doodstrijd van een zachte lapjeskat' geïnspireerd door een kleine weegschaal uit de Sint-Janshospitaalcollectie. Samen met haar bondgenoot Dieter Viaene verloor ze zich in openhartige en filosofische gesprekken. Nina schrijft een associatieve, rauwe en oprechte tekst over het zoeken en het (niet) vinden. Het goddelijke waar we nog met moeite in kunnen geloven en het grijze van het nergens in kunnen geloven. Het scrollen en het racen. Het vluchten van de leegte en die leegte proberen op te vullen.

Koperen unster, 1700-1800, collectie Sint-Janshospitaal Damme.

Nikoleta 33 jaar, afkomstig uit Griekenland, voelt zich aangetrokken door het zorgverleden en de gastvrijheid van de plek. In de kamers maakt ze een reis van het oude Griekenland van de 8ste eeuw voor Christus, naar Brugge en Damme in de Middeleeuwen, tot vandaag. Het vanitastafereeltje in de collectie van het Sint-Janshospitaal symboliseren de tijd en de vergankelijkheid. Voor haar betekent het de eindigheid als individu, maar evengoed de verbondenheid tussen mensen op verschillende plaatsen en in verschillende tijden. Eeuwenlang werden mensen hier verzorgd. Vandaag blijven we zorgen

Via de luijkjes ontdekt de bezoeker de gezellige tafel van Liesbeth.

voor elkaar en zijn we dus verbonden met dat verleden en de objecten van het Sint-Janshospitaal.

Liesbeth is 35 jaar, leerkracht en houdt ervan om vrienden en familie uit te nodigen om te tafelen. Ze houdt ook van het verborgene en het verrassingseffect dat daarbij gepaard gaat, vandaar de vele luijkjes in het huisje. De kopjes en het servies uit de collectie roepen bij haar een warme sfeer op die ze als kind altijd in haar familie heeft ervaren. Het houten snijwerk brengt haar bij de Afrikaanse beelden van haar moeke (oma), die in Afrika haar gezellige momenten vond en er 2 schooltjes onder handen nam.

Heilige Margaretha van Antiochi, ca 1450, Sint-Janshospitaal Damme.

Michel, 53 jaar, is een fervente natuurliefhebber en een geduldige vogelspotter. Met veel geduld wacht hij op het ideale moment om die perfecte foto te nemen. Toen hij de collectie voor het eerst zag, was er niet meteen iets dat hem echt in het oog sprong, maar toen hij de site bezocht, waren het de vogels die onmiddellijk zijn aandacht trokken. De slechtvalk en de ooievaar zijn twee vogels die symbool staan voor de eeuwenlange werking binnen het Sint-Janshospitaal. De reiziger, de zieke, de oudere verblijft tijdelijk in het gebouw. Terwijl het leven van de hospitaalzuster, eenmaal de geloften afgelegd, zich binnen de muren van het hospitaal afspeelt.

De slechtvalk op de toren van de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk Damme, gefotografeerd door Michel.

Roland, 78 jaar, is een erfgoedliefhebber in hart en nieren en metaaldetectorist. Hij is gepassioneerd door de geschiedenis van deze streek. Hij is al 15 jaar vrijwilliger bij Raakvlak en helpt mee bij hun archeologische opgravingen om objecten te vinden met zijn metaaldetector. Zijn aandacht ging onmiddellijk naar een kleine middeleeuwse reiskandelaar en de gesp op het beeld van Margaretha van Antiochië. Twee kleinoden die de archeologische bezoeker zouden ontgaan, maar die bij hem grote belangstelling opwekken en terecht!

Dit was de expo 7 Stemmen

3.

Bouwstenen voor de toekomst

In dit laatste deel van de inspiratiegids geven we zeven bouwstenen voor de toekomst mee. Deze bouwstenen zijn de fundamenten van het Erfgoedlab die andere bovenlokale culturele projecten of erfgoedsites in een herbestemmingstraject kunnen inspireren. Bij elke bouwsteen reflecteren we op onze eigen ervaringen, goede en minder goede. We sluiten telkens af met concrete tips.

Bouwsteen 1 Ga voluit voor samenwerking

In het Erfgoedlab is er drie jaar intens samengewerkt tussen de culturele diensten van de steden Damme en Brugge. Deze krachtenbundeling heeft duidelijk resultaat bereikt. En minstens even belangrijk: de Bondgenoten blikken ook tevreden terug op deze manier van samenwerken. Het bood hen de mogelijkheden om nauwere contacten op te bouwen met collega's binnen en buiten hun stad, formeel maar zeker ook informeel.

Dankzij de regelmatige vergaderingen met de bondgenoten heb ik mijn collega's binnen de culturele diensten van Stad Brugge en Damme beter leren kennen, zowel professioneel als op persoonlijk vlak. Dit zorgt er ook voor dat de samenwerking tijdens andere projecten vlotter verloopt. De drempel om even te telefoneren met een vraag of een projectvoorstel ligt veel lager omdat ik een goede verstandhouding met hen heb opgebouwd en weet bij wie ik terecht kan. Het Erfgoedlab Damme was voor mij netwerkverruimend.

CAROLINE LANDSHEERE,
PUBLIEKSMEDEWERKER RAAKVLAKE,
IOED BRUGGE EN OMMELAND

De manier van samenwerken is verrijkend. Tijdens het eerste lab maakten we kennis met een nieuwe collectie en site en ging je die met 'jouw' collectie verbinden. De curatoren van de volgende labs zorgden voor nieuwe invalshoeken, wierpen vragen op en zorgden voor een nieuwe blik op de eigen collectie.

INGE GEYSEN, WETENSCHAPPELIJK MEDEWERKER
BIJ OPENBARE BIBLIOTHEEK BRUGGE

Bondgenoot Inge Geysen schuift voorzichtig *Der bien boeck* van Thomas van Cantimpré uit 1488 in de vitrine.

Het project Erfgoedlab is gegroeid vanuit de wil om meer cultureel samen te werken tussen Brugge en Damme. De werking van de Bondgenoten bleek een goede eerste verkenning hiervan. Na drie jaar voelen we dat de banden onderling zijn verstevigd en dat de honger rond cultureel samenwerken nog niet is gestild. Er is een zaadje gepland om verder mee aan de slag te gaan.

LOTHAR CASTELEYN,
STAFMEDEWERKER CEL CULTUURBELEID BRUGGE

Ook op logistiek vlak is er samenwerking, de collega's van Musea Brugge en Raakvlak helpen een handje bij het plaatsen van het drieluik in de vitrine.

- **Tips**
- 1. Durf het takenpakket van de partners te herbekijken indien nodig en maak realistische afspraken op basis van beschikbare tijd en expertise. Niet iedereen kan hetzelfde engagement opnemen.
- 2. Als bepaalde doelstellingen uit het projectplan niet haalbaar blijken, durf dan - in overleg - ook inhoudelijk bij te sturen.
- 3. Vier successen samen, een leuke opening of nocturne zijn geweldige momenten om de teamgeest te versterken.

Bouwsteen 2 Participatie is altijd maatwerk

Participatie bestaat in vele vormen en op verschillende niveaus. In het Erfgoedlab zijn we participatief aan de slag gegaan om erfgoedverhalen rond het Sint-Janshospitaal te verzamelen. De werkwijze met de Bondgenoten is hierbij uitgerold als een participatief proces. Het eerste werkjaar 2020-2021 speelde zich af in volle coronatijd, waardoor de voorbereiding op de expo quasi volledig digitaal verliep. Dit was verre van ideaal met een groep van ongeveer 15 personen, maar we gingen volop aan de slag met de digitale tools waarover we beschikten (interactieve zooms, break-out rooms ...). Uiteindelijk stapten we over naar kleinere werkgroepjes: team collectie, team participatie & scenografie en een team gedeeld curatorschap. Deze kleinere groepen maakten fysiek overleg wel mogelijk en maakte de diverse opdrachten ook gericht.

In het tweede werkjaar 2021-2022 (nog gestart onder coronamaatregelen) zijn we stapsgewijs opnieuw overgestapt naar één gezamenlijk overlegplatform. Enkel het team collectie bleef parallel bestaan gezien de specifieke opdracht om de collectie te waarderen.

- **Tips**
- 1. Een participatietraject neemt véél tijd in beslag. Ga op zoek naar een gezond evenwicht tussen input en output voor alle participanten. Informeer hen op voorhand goed over de impact van het traject.
- 2. Niet elke deelnemer kan hetzelfde tempo aan. Werk op het ritme van de deelnemers; maak waar nodig kleine subgroepen.
- 3. Bekijk telkens welk niveau van participatie van tel is. Experimenteer met verschillende niveaus van participatie. Co-creatie en meebeslissen is niet voor iedereen wenselijk of een haalbare kaart. Ook de onderste tredes van de participatieladder zijn waardevol (informereren – raadplegen – adviseren).

De 7 stemmen met hun bondgenoten. Foto Matthias Desmet

In het laatste jaar 2022-2023 behielden we de groepsbijeenkomst als centraal platform. We gingen hiernaast aan de slag met zeven publiekscuratoren, ondersteund door één bondgenoot. Met hen werd een reeks verdiepende workshops opgezet, telkens bijgestaan door de artistieke begeleider en de coördinator.

De participatieve aanpak bij de opbouw van de expo's groeide steeds verder uit: van interactie in het lab over co-creatie (wandelpodproject) tot het publiek laten beslissen over de volledige expo ('7 Stemmen'). Altijd hadden we hierbij voor ogen om verschillende doelgroepen te betrekken en te activeren rond erfgoed.

• **Tips**

1. Vraag aan de partners van je project wat ze onder experiment verstaan? De antwoorden zullen misschien mijlenver uit elkaar liggen, maar spreek duidelijk af met de groep welk(e) experiment(en) je uiteindelijk zal ondernemen.
2. Bekijk andere experimenten uit het werkveld en leer alvast uit hun tips en tricks.
3. Durf te falen. Ook uit een minder goede ervaring kan je veel leren. Want is dat niet het primaire doel van elk experiment?

Hedendaagse kunst in dialoog met erfgoed in de expo 'History of the future' - Dittmar Viane Angel's Nest.

Bouwsteen 3

Experimenteer en denk niet enkel buiten de lijntjes, maar doe het vooral ook

Het Erfgoedlab is opgericht als een proeftuin. Het doel was een vrije experimenteerruimte maken, waarbinnen de Bondgenoten nieuwe inzichten verkrijgen. Het experiment speelde zich af op verschillende vlakken.

Het curatorschap is een van die experimentele niveaus. In het eerste lab heeft elke bondgenoot een evenwaardige stem in het gedeelde curatorschap. De bondgenoten vullen elkaar goed aan en luisteren naar elkaar. Stap voor stap geven ze vorm aan de uiteindelijke expo. En hoewel niet alle ideeën de eindmeet halen en er uiteraard ook wel eens in kringetjes wordt gedraaid, wordt er een resultaat neergezet waar alle Bondgenoten zich in kunnen vinden. Bij de tweede expo kiezen we voor de artistieke blik. We gaan in zee met curator Han Decorte die inzet op de relatie met hedendaagse kunst.

Bij 'Kijk!' ligt het experiment ook in het verbinden van erfgoed met andere disciplines. Zo geeft Flanders Blues, twee getalenteerde jonge muzikanten uit de Damse polders, er hun muzikale interpretatie van een 19de-eeuwse kwispedoor.

Aansluitend op de expo 'Kijk!' gaat Han Decorte nog een stap verder in de kunstendialoog. Met de expo 'History of the Future' nodigt ze een selectie gevestigde en jonge hedendaagse kunstenaars uit in het Sint-Janshospitaal om in dialoog te gaan met de historische rijkdom van de plek en collectie.

In de expo 7 Stemmen brengen we tot slot het woord naar het Erfgoedlab met Damse stadsdichter en spoken word artieste Nina Everaert. In haar tekst en performance 'De gruwelijke doodsstrijd van een zachte lapjeskat' stelt ze de vraag hoe we, losgerukt van alle mysterie op een razendsnel draaiende wereldbol in een versplinterde maatschappij de zin kunnen vinden?

Zo komen we uiteindelijk bij de laatste vorm van curatorschap, namelijk geen professioneel curatorschap, maar zeven curatoren uit het publiek. Zeven personen met verschillende achtergronden en van verschillende leeftijden die, ondersteund door een persoonlijke bondgenoot, hun verhaal brengen. Een uitdagend experiment met een geslaagd resultaat.

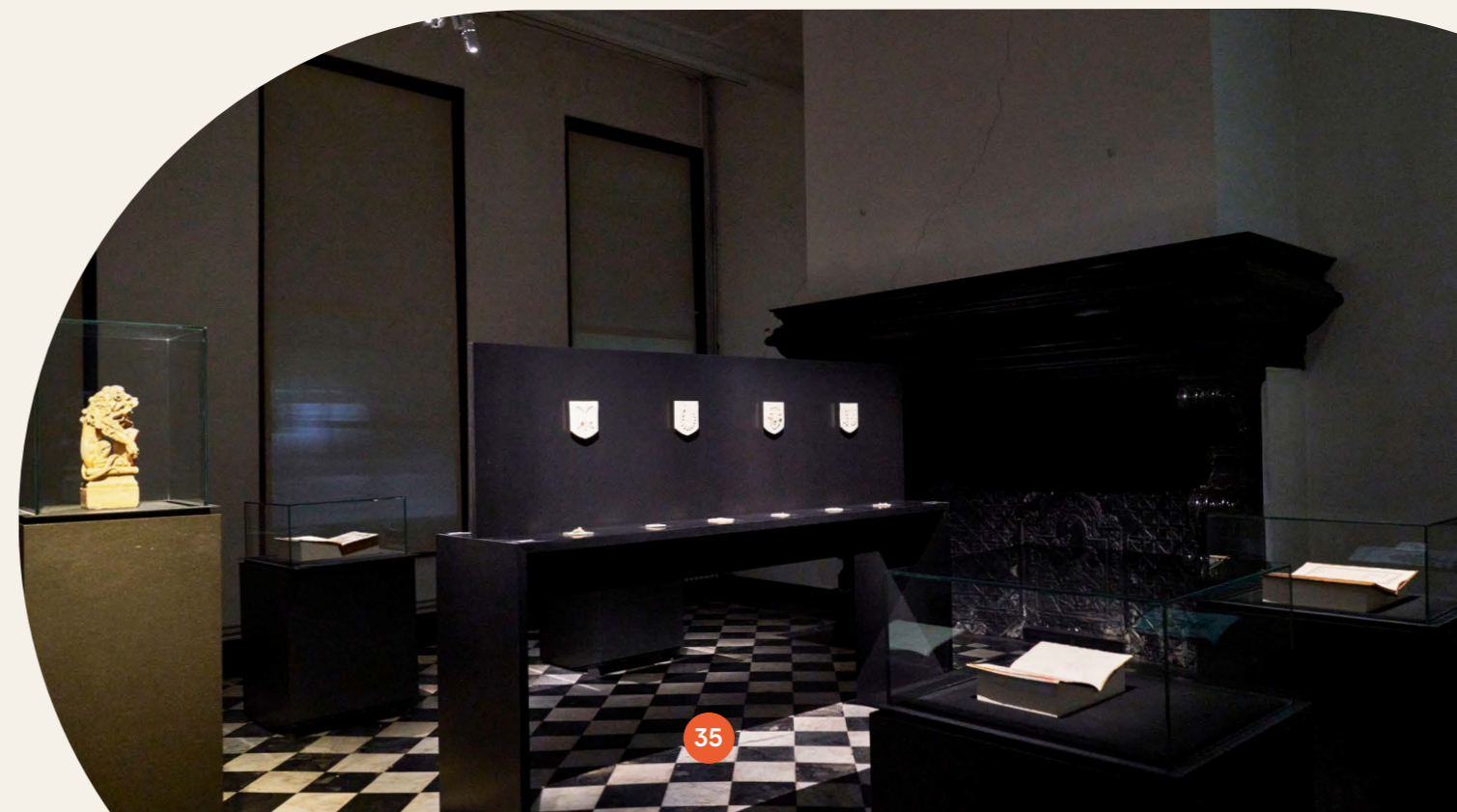
De expo 'Kijk!' verbindt niet alleen het erfgoed van Brugge en Damme, maar toont ook de bijzonder geslaagde dialoog tussen het oeuvre van hedendaagse kunstenaar Clara Spilliaert en de handschriften van het Stadsarchief.

DIETER VIAENE, ARCHIVARIS STADSARCHIEF BRUGGE

De keramische wapenschilden van Clara Spilliaert in dialoog met Dams en Brugs erfgoed.

Wat hebben we toch onderweg opgeraapt om generaties lang mee te nemen. We hebben god vermoord en vervangen door wikken en wegen. Werken, studeren, veroordelen, consumeren, presteren. En we wikken en wegen en wikken en wegen en wikken en wegen.

NINA EVERAERT

Bouwsteen 4 Waardeer en activeer je erfgoedcollectie

De collectie van het Sint-Janshospitaal bestaat uit objecten die doorheen de eeuwen verzameld zijn en verbonden zijn met de site van het Sint-Janshospitaal. De collectie telt ongeveer 1000 stukken die dateren van de 13de tot de 20ste eeuw. Het gaat om heel diverse objecten: van devotionele objecten, schilderijen, kunstvoorwerpen tot gebruiksvoorwerpen zoals servies, meubilair, grafstenen, gereedschap en ook archiefmateriaal. Er zijn weinig medische objecten bewaard gebleven: een paar klisterspuiten, een zuigbeker, enkele verpleegkannen en twee boekjes rond medicinale kruiden.

De methode Op de Museale Weegschaal was onze gids en leidde tot verhelderende inzichten. We kregen een antwoord op verschillende vragen: Welke stukken zijn onlosmakelijk met het Sint-Janshospitaal verbonden? Welke hebben een link met Brugge? Welke stukken zijn zeldzaam? Welke stukken roepen een beleving of emoties op? Antwoorden die ons op weg helpen naar een fascinerende expo.

MARIEBELLE DECEUNINCK,
COÖRDINATOR ERFGOEDLAB

De collectie is quasi volledig geïnventariseerd in Adlib en staat op de online erfgoeddatabank www.erfgoedinzicht.be.

Bewaren en inventariseren is de eerste stap, maar het Erfgoedlab wil de collectie vooral heractiveren. Welke stukken komen hiervoor in aanmerking?

Om die vraag te kunnen beantwoorden hebben we een waarderingstraject opgestart met een multidisciplinair team collectie: Jan Hutsebaut (Erfgoeddienst Damme), Livia Snauwaert (Erfgoedcel Brugge), Nadia Vangampelaere (Musea Brugge), Ludo Vandamme (Openbare bibliotheek Brugge) en coördinator Mariebelle Deceuninck. De methodiek "Op de museale weegschaal. Collectiewaardering in zes stappen" van de Nederlandse Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed werd toegepast voor het uitrollen van het waarderingstraject. De criteria werden afgestemd op de collectie en de teamleden stuurden hun waardering door. Op de vergadering werd per object de waardering besproken. Deze methode betekende een intensief traject gespreid over 2,5 jaar.

In Brugge hebben we samen met PARCUM de waardering van de inboedels van 5 kerken van de Emmaüsparochie in goede banen geleid. Ik heb al heel wat ervaring met het waarderen van collecties en kon deze kennis en ervaring doorgeven aan de collega's van Stad Brugge en Damme. Door de Sint-Janshospitaalcollectie te waarderen heb ik de collectie op een andere manier leren kennen. Dat is meteen de meerwaarde van elk waarderingstraject, wat de aanleiding ook is: door te waarderen leer je het erfgoed beter kennen en kan je gefundeerde keuzes maken voor de toekomst.

LIVIA SNAUWAERT, COÖRDINATOR ERFGOEDCEL BRUGGE

Tijdens het waarderen komt ook de toestand van het object aan bod. De grote diversiteit aan materialen vraagt om aangepaste bewaaromstandigheden. Vanuit Musea Brugge geven we advies en springen we bij waar mogelijk, zo worden de devotionele prenten vanaf nu zuurvrij bewaard.

NADIA VANGAMPELAERE,
CONSERVATOR MUSEA BRUGGE

• Tips

1. Neem de tijd om een methodiek te kiezen en die af te stemmen op jouw eigen project.
2. Hoe meer verschillende disciplines in de werkgroep vertegenwoordigd zitten hoe meer dit bijdraagt tot een zinvolle waardering.
3. Meerstemmigheid kan je ook bij het publiek vinden. Betrek je publiek in het waarderingproces. Vraag aan de bezoekers aan welke objecten zij waarde hechten en waarom.

Bouwsteen 5

Kies bewust voor familie- en kindvriendelijkheid

Doelab

Het is doorgaans moeilijk om met erfgoed een jonger publiek aan te spreken. Onder de bezoekers van de eerste expo was amper 6 % van de bezoekers jonger dan 18 jaar. We zien dat gezinnen vooral op zondag komen, wanneer er workshops zijn.

Dit brengt ons op het idee om vanaf de tweede expo een extra nieuwe ruimte in te richten: het Doelab. Kinderen kunnen er zelfstandig aan de slag, waarbij de (groot) ouders gerust een handje kunnen meehelpen. Daarnaast kent het Doelab ook een tweede leven als creatieve ruimte bij klasbezoeken en tijdens de vakantie-ateliers.

Erfgoeddag

Op Erfgoeddag richten we onze pijlen naar kinderen tussen zes en twaalf jaar. In 2021 strooit corona roet in het eten, waardoor de geplande expo niet kan doorgaan. De workshop Nachtkwast laten we wel doorgaan met een beperkte groep in openlucht.

Foto links onderaan Erfgoeddag 2021 De Nacht.
Foto midden en rechts bovenaan Erfgoeddag 2022.

In 2022 laten de jongeren van het Damse Kunstatelier zich inspireren door het gebouw en de typerende vaste elementen. Onder begeleiding van bondgenoot Françoise Vanderbeck maken ze hun eigen expo waaraan de Erfgoeddag-bezoekers ook zelf hun steentje kunnen bijdragen. We verwelkomen 138 deelnemers, waaronder 46 kinderen en 25 kinderen in de daaropvolgende erfgoedweek.

Buitenspeelstages

Met doelgerichte activiteiten kunnen we kinderen goed bereiken. In de paasvakantie van 2022 organiseren we in samenwerking met Skriewer buitenspeelstages. 32 kinderen tussen zes en twaalf jaar nemen deel. Tijdens de stage spelen de kinderen vrij in de natuur, gaan ze op ontdekking in de stad en verkennen ze uiteraard ook het erfgoed van Damme. De uitvalsbasis is hun zelf opgetrokken basiskamp in de tuin van NEST.

Tips

1. Als je de doelgroep gezinnen wil bereiken, bied dan specifieke activiteiten aan op hun maat.
2. Betrek een externe partner met ervaring bij deze doelgroep.
3. Communiceer duidelijk dat het om een gezins-/kindvriendelijke activiteit gaat.

38

39

Foto bovenaan Margot aan het onthaal van de expo History of the Future.
Foto rechts Goudleerbehang, 1600-1700, collectie Sint-Janshospitaal Damme.

• Tips

1. Neem de tijd om vrijwilligers goed te informeren, zij zijn namelijk de ambassadeurs van jouw werking.
2. Zorg voor een voldoende aantal vrijwilligers, zodat het vrijwilligerswerk goed verdeeld wordt.
3. Nodig de vrijwilligers uit op evenementen en bedank hen voor hun inzet.

Bouwsteen 6

Investeer in een sterk en toegewijd vrijwilligers-netwerk

Tijdens de drie expo's wordt de uitbating verzorgd door jobstudenten en vrijwilligers met een hart voor erfgoed. De jonge studenten in combinatie met ervaren vrijwilligers zijn een ideale combo.

Het Erfgoedlab kan rekenen op een tiental vrijwilligers die goud waard zijn. De vrijwilligers verwelkomen de bezoeker en doen dat met veel enthousiasme en liefde voor de plek. Ze geven de bezoeker de nodige uitleg en waken over het erfgoed.

Elk met hun eigen specifieke kennis kunnen vrijwilligers ook bijdragen aan de werking. Vrijwilliger Margot is al jarenlang actief in de internationale wereld van textiel en decoratie. Zij verraste ons met haar reproductie van het goudleerbehang in de sacristie. Op basis van één overgebleven paneel slaagde ze erin om het volledige patroon opnieuw uit te tekenen. De ingreep van Atelier Billiet kon rekenen op heel wat bewondering.

Bouwsteen 7

Zet in op nagenieten

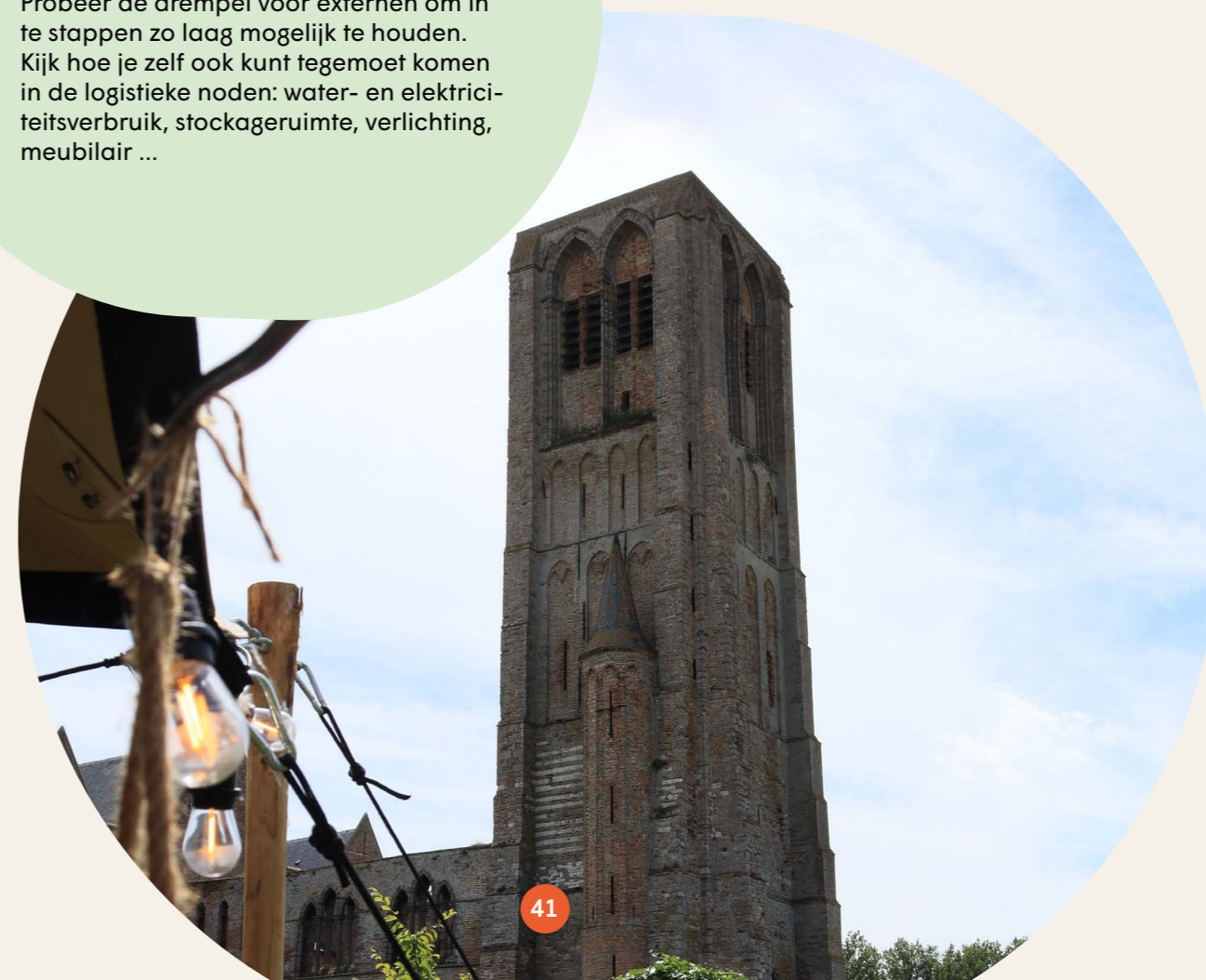
In NEST is er geen vaste plek om iets te drinken en te eten. Een groot gemis dat al meteen wordt gevoeld. In het eerste lab bieden we de bezoekers gratis koffie aan, maar in volle coronatijd durven maar weinig een kopje te nemen.

Voor de twee laatste expo's lanceren we een oproep tot een tijdelijke horecaconcessie. We zijn op zoek naar een uitbater die zich kan vinden in de waarden en visie van NEST en het Erfgoedlab. Slechts één ondernemer stelt zich kandidaat, maar we krijgen meer dan we gedroomd hadden.

In de tuinen van NEST verschuilt zich de pop-up het Proeflab. Quinten Monteyne en Sofie Somnel van Bistrobar Mout verwennen tijdens de tweede en derde expo de bezoekers met ingrediënten uit het verleden. Het Proeflab kadert naast het Erfgoedlab ook binnen het project Verdwenen Zwinhavens. Samen met De Foodarcheoloog Jeroen Van Vaerenbergh werd een duik genomen in de overvolle voorraadkast van het middeleeuwse Zwin om met die ingrediënten verrassend hedendaagse creaties te maken. Van een middeleeuws brood met biergist over confituren met specerijen tot ijsjes met granaatappel. Zo gevarieerd smaken de middeleeuwen in het Proeflab.

• Tips

1. Een horeca pop-up versterkt je project. Werk een goed inhoudelijk concept uit dat helder en uitnodigend is voor een potentiële uitbater.
2. Probeer de drempel voor externen om in te stappen zo laag mogelijk te houden. Kijk hoe je zelf ook kunt tegemoet komen in de logistieke noden: water- en elektriciteitsverbruik, stockageruimte, verlichting, meubilair ...

Verleden, heden ... maar ook toekomst

Sinds 2014 verkent Stad Damme het potentieel van het monumentale Sint-Janshospitaal als een cultuur-toeristische hotspot. De diverse tentoonstellingen met actuele kunsten, de bloemententoonstellingen maar zeker ook de drie edities van het Erfgoedlab bewezen al meer dan voldoende dat de site zich uitermate leent voor een brede waaier aan culturele activiteiten, in het bijzonder tentoonstellingen, zowel indoor als outdoor. De uitdaging blijft wel om er ook een 'hotspot' van te maken waarbij het balanceren zal blijven tussen voldoende actieve beleving en het respecteren van de serene en sacrale sfeer die dit historische gebouw en haar tuinen net zo indrukwekkend maakt.

Bruggen voor de toekomst zijn alvast geslagen en plannen ook gesmeed. Zo zit de publiek-private opdracht om op de site niet alleen woningen te realiseren, maar ook het publieke gedeelte (= huidige NEST Stadslab Damme) grondig te restaureren op dit moment in de landingsfase. Van zodra het akkoord is bezegeld, zullen de restauratiedossiers worden opgemaakt en ook ingediend met oog op de nodige subsidies. Ook de aanpalende OLV-Hemelvaartkerk wordt hierin betrokken, want ook daar is een restauratie van de prachtige kerktoren zeer dringend.

Qua werking blijft het engagement van zowel Damme maar ook Brugge bestaan om maximaal bestaande verbindingen te behouden en zodoende inhoudelijk en organisatorisch de handen ineen te blijven slaan daar waar mogelijk. Een derde partij duikt ook op aan de horizon, namelijk Herita dat zo haar ambitie om nog meer erfgoed sites in Vlaanderen te beheren en te restaureren ook in Damme wil waarmaken. Deze gesprekken worden alleen maar concreter, maar zijn nog niet afgerond op datum van dit schrijven.

Maar een zekerheid is er wel, het Sint-Janshospitaal, al dan niet met behoud van haar huidige naam 'Nest Stadslab Damme', blijft ook de komende jaren een broedplaats voor een creatieve omgang met ons Dams verleden, heden en de toekomst.

Bram Gilté
Diensthoofd Beleven Stad Damme

BIJLAGE Erfgoedlab I in cijfers

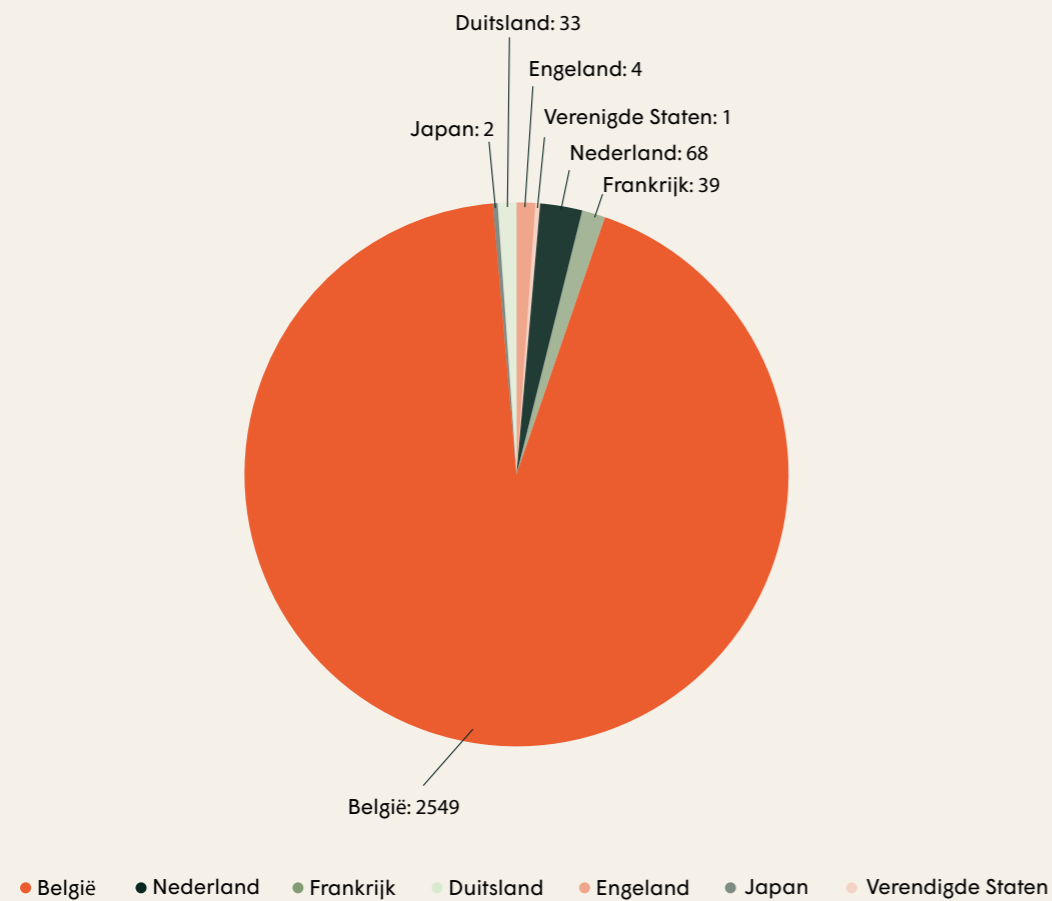
1. Bezoekersaantallen expo Be our guest 30/07/21 - 05/09/2021

1.1 Totaal

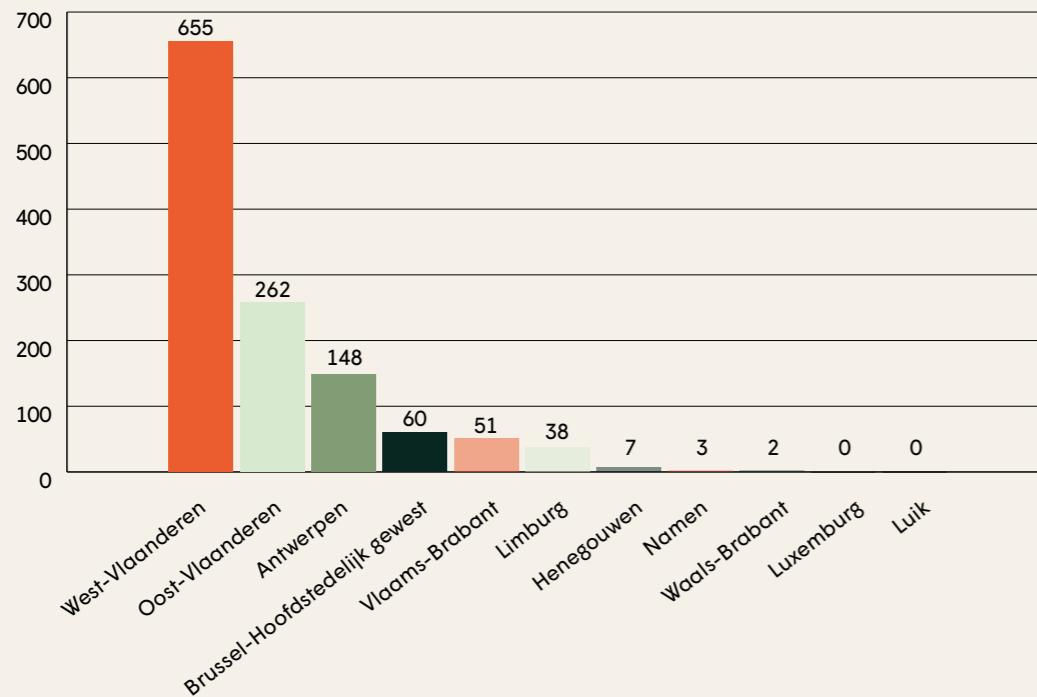
		Volwassenen	Kinderen (-18)
30/jul	60	60	0
Za 31/jul	92	90	2
Zo 1/aug	100	86	14
4/aug	77	74	3
5/aug	76	74	2
6/aug	60	58	2
Za 7/aug	139	129	10
Zo 8/aug	173	161	12
11/aug	137	131	6
12/aug	120	114	6
13/aug	146	135	11
Za 14/aug	99	97	2
Zo 15/aug	161	148	13
18/aug	90	86	4
19/aug	162	153	9
20/aug	105	96	9
Za 21/aug	97	94	3
Zo 22/aug	154	145	9
25/aug	101	96	5
26/aug	173	159	14
27/aug	61	61	2
Za 28/aug	113	102	11
Zo 29/aug	192	173	19
1/sep	62	62	0
2/sep	74	72	2
3/sep	161	154	7
Za 4/sep	148	145	3
Zo 5/sep	175	172	3
TOTAAL	3308	3125	183
Gemiddelde per dag	120	114	7
		94%	6%

1.2 Geografische spreiding van de bezoekers

Bezoekersaantal per land (tot. 2696 pers.)

Bezoekersaantal per provincie (tot. 1226 pers.)

2. Overzicht publieksactiviteiten Erfgoedlab I

Zaterdag & zondag 24-25 april Erfgoeddag

workshop nachtkwast Richard vander Poorte voor kinderen van 6 tot 12 jaar.

Vrijdag 30 juli

opening Erfgoedlab voor pers en beperkt publiek

Zondag 1 augustus

NEST bouwen in hout onder begeleiding van Skriewer

Zondag 8 augustus

herinneringszakje maken met Nestel

Zondag 15 augustus

kruidenvertellingen van zuster Philomène

Zondag 15 augustus

kinderdisco

Donderdag 19 augustus

rondleiding fietsersvereniging Knokke-Heist

Vrijdag 20 augustus

rondleiding Avansa

Zondag 22 augustus

kruidenvertellingen van zuster Philomène & herinneringszakje maken met Nestel

Zondag 29 augustus

kussens maken met Skriewer

Donderdag 2 september

rondleiding openbare bib Brugge

Vrijdag 3 september

rondleiding Avansa

Vrijdag 3 september

rondleiding personeel Stad Damme + schepencollege + medewerkers Erfgoedlab

Vrijdag 3 september

nocturne met muziekoptreden

Doorlopend

NEST verder bouwen in de tuin

Woensdag 22 september

voorstelling Erfgoedlab op het cultuurforum van Stad Damme

3. Overzicht digitale communicatiekanalen

Facebook: [NEST Stadslab Damme](#)

Instagram: [@nestdamme](#)

www.nestdamme.be

BIJLAGE

Erfgoedlab II in cijfers

1.

Bezoekersaantallen expo KIJK! 25/05/22 - 29/08/22

1.1

Totaal

TOTAAL	Volwassenen	Kinderen
4792	4352	438
	91%	9%

1.2

Aantallen opgesplitst per maand

MEI			
Datum	Totaal	Volwassenen	Kinderen
25/05/2022	65	65	
26/05/2022	55	50	5
27/05/2022	87	69	18
28/05/2022	48	39	9
29/05/2022	71	67	4
31/05/2022	69	52	17
TOTAAL	395	277	53
Gem. per dag	66	57	11
Procentueel	100%	70%	13%

JUNI			
Datum	Totaal	Volwassenen	Kinderen
1/06/2022	63	61	2
2/06/2022	36	36	0
3/06/2022	33	33	0
4/06/2022	31	31	0
5/06/2022	53	46	7
8/06/2022	25	25	0
9/06/2022	37	37	0
10/06/2022	36	36	0
11/06/2022	38	38	0
12/06/2022	78	78	0
15/06/2022	44	43	1
16/06/2022	53	53	0

17/06/2022	59	59	0
18/06/2022	32	32	0
19/06/2022	45	39	6
22/06/2022	33	29	4
23/06/2022	41	39	2
24/06/2022	21	21	0
25/06/2022	42	39	3
26/06/2022	50	50	0
29/06/2022	47	33	14
30/06/2022	27	25	2
TOTAAL	924	883	41
Gem. per dag	42	40	2
Procentueel	100%	95,56%	4,44%

JULI			
Datum	Totaal	Volwassenen	Kinderen
1/07/2022	28	24	4
2/07/2022	92	67	25
3/07/2022	70	57	13
6/07/2022	43	38	5
7/07/2022	42	36	6
8/07/2022	66	64	62
9/07/2022	54	49	5
10/07/2022	83	76	7
13/07/2022	23	23	0
14/07/2022	72	63	9
15/07/2022	65	62	3
16/07/2022	48	43	5
17/07/2022	105	94	11
20/07/2022	42	34	8
22/07/2022	89	77	12
23/07/2022	79	66	13
24/07/2022	89	81	8
27/07/2022	95	85	10
28/07/2022	85	76	9
29/07/2022	80	77	3
30/07/2022	82	74	8
31/07/2022	90	86	4
TOTAAL	1522	1352	170
Gem. per dag	69	61	8
Procentueel	100%	89%	11%

AUGUSTUS			
Datum	Totaal	Volwassenen	Kinderen
3/08/2022	76	69	7
4/08/2022	108	101	7
5/08/2022	112	92	20
6/08/2022	85	78	7
7/08/2022	65	59	6
10/08/2022	91	91	0
11/08/2022	60	56	4
12/08/2022	67	61	6
13/08/2022	108	99	9
14/08/2022	90	83	7
17/08/2022	88	75	13
18/08/2022	102	93	9
19/08/2022	65	60	5
20/08/2022	126	113	13
21/08/2022	119	108	11
24/08/2022	67	62	5
25/08/2022	101	97	4
26/08/2022	79	66	13
27/08/2022	162	146	14
28/08/2022	180	166	14
Totaal	1951	1775	174
Gem. per dag	98	89	9
Procentueel	100%	91%	9%

2. Overzicht publieksactiviteiten Erfgoedlab II

2.1 Voortraject

02/03	start voortraject Erfgoedlab: kennismaking met het Sint-Janshospitaal door de ambassadeurs Kunstatelier Damme	29	kinderen van 6 tot 12 jaar
04/04 - 17/04	Buitenspeelstages Skriewer: buiten spelen in combinatie met bezoek aan het erfgoed in Damme (het Sint-Janshospitaal, de kerktoren, het stadhuis)	32	week 1: 20 week 2: 12 kinderen tussen 6 en 12 jaar
20/04	Workshop Kunstatelier opnames video Doe-lab en cocreatie expo KIJK!	11	kinderen van het 1ste en 2de leerjaar
24/04	Erfgoeddag Erfgoed maakt KUNSTschool: expo van de creaties van het Kunstatelier Damme en workshops	138	volwassenen en kinderen, ongeveer 1/3 kinderen (46)
27/04	Erfgoedweek: school de Ooievaar	27	25 kinderen tss 6 en 12 jaar + 2 begeleiders

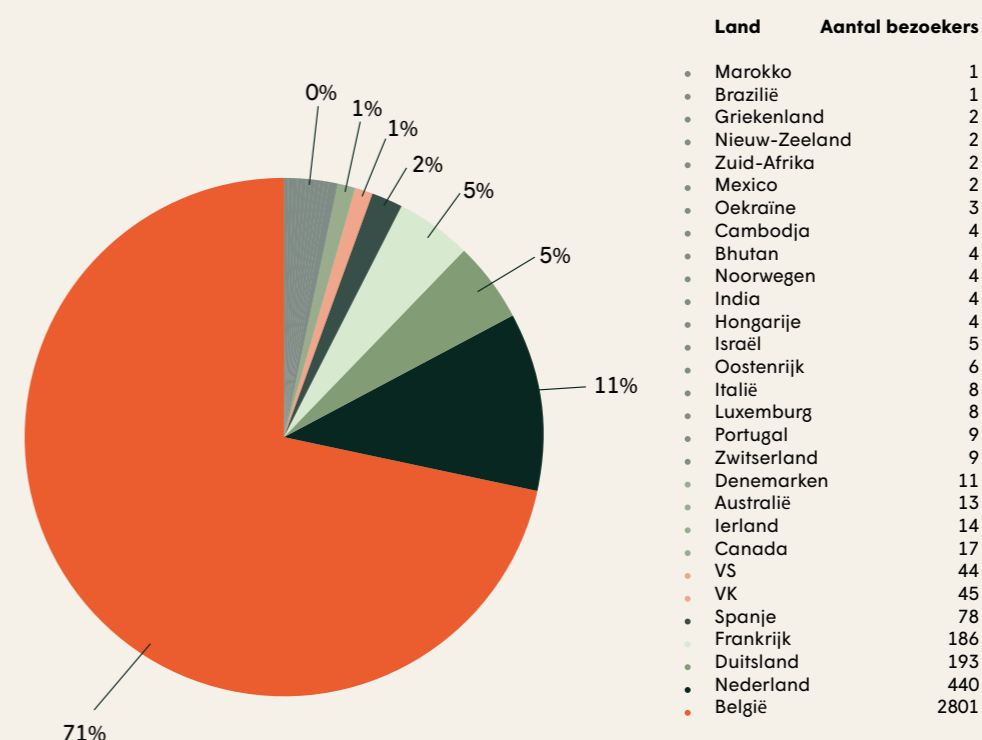
TOTAAL: Aantal deelnemers voortraject: **237** deelnemers, waarvan minstens 143 kinderen.

2.2 Voortraject

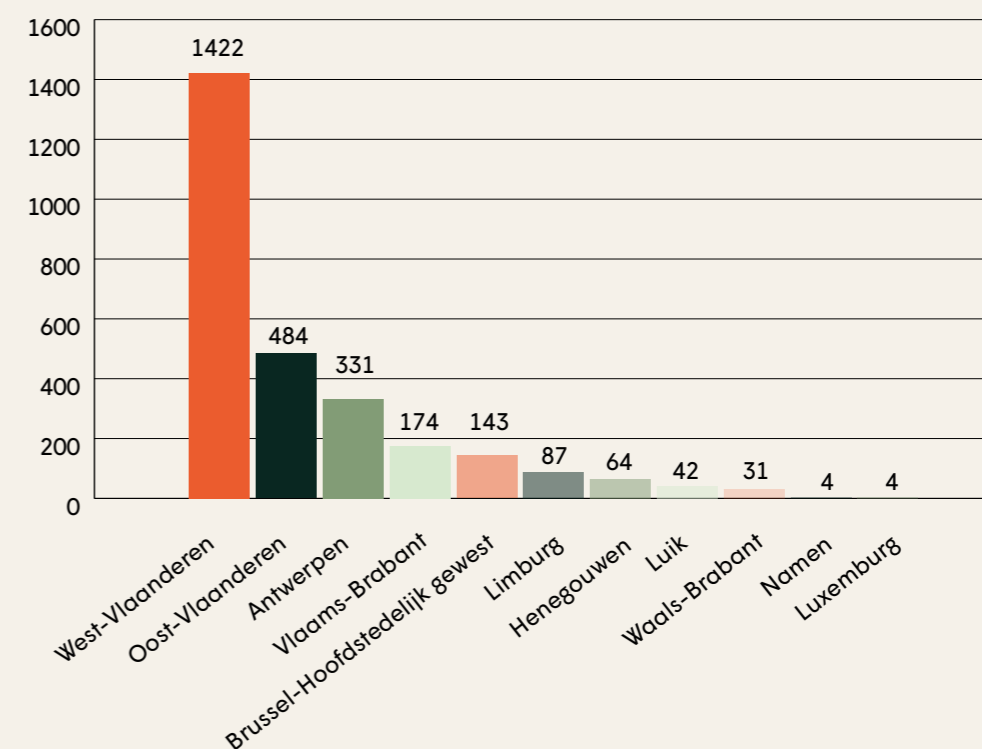
Er werden 44 wandelstokken ingezameld van 16 unieke deelnemers.

2.3 Geografische spreiding van de bezoekers

Bezoekersaantal per land (tot. 3920 pers.)

Bezoekersaantal per provincie (tot. 2786 pers.)

2.4

Expo KIJK!

25/05 - Opening Erfgoedlab voor pers en beperkt publiek - 65 deelnemers

31/05 - Persconferentie proef de middel-eeuwen op je bord. Westtoer en UGent - 60 deelnemers

31/05 - Workshop en rondleiding 4e leerjaar Vivenkapelle - 17 kinderen en 2 begeleiders

03/06 - Rondleiding met Avansa - 12 deelnemers

9/06 - Rondleiding apothekersvereniging - 12 deelnemers

10/06 - Rondleiding apothekersvereniging - 12 deelnemers

15/06 - Persconferentie bescherming Hoeke en Monnikerede, UGent - 25 deelnemers

16/06 - Rondleiding diensten Toerisme Brugse Ommeland - 12 deelnemers

17/06 - Rondleiding Avansa - 10 deelnemers

29/07 - Rondleiding Damse madammen - 15 deelnemers

27/08 - Nocturne - ca 65 deelnemers, waarvan 27 deelnemers (23 volw + 4 kinderen) hebben deelgenomen aan meet the artist en 32 deelnemers (25 volw + 7 kinderen) aan de rondleidingen

3.

Overzicht digitale communicatiekanalen

Facebook: [NEST Stadslab Damme](#)

Instagram: [@nestdamme](#)

www.nestdamme.be

